

اولین میزگرد مشترک ایران و افغانستان با همکاری مشترک دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و مرکز مطالعات استراتژیک وزارت امور خارجه دولت انتقالی اسلامی افغانستان در تاریخ ۲۴ خرداد ۱۳۸۳ در محل دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت متبوع برگزار گردید. اعضای هیات افغانی حاضر در میزگرد مذکور عبارت بودند از: ژنرال محمد ظاهر عظیمی معاون و سخنگوی وزارت دفاع، دکتر محمد اعظم رهنورد زریاب مشاور وزیر اطلاعات و فرهنگ، دکتر عزیز آریانفر سرپرست مرکز مطالعات استراتژیک وزارت امور خارجه، دکتر سید اکبر زیوری دبیر فرهنگی سفارت افغانستان در لندن، دکتر محمد هاشم عصمت‌اللهی استاد دانشگاه کابل، دکتر احمد مشاهد سفیر افغانستان در جمهوری اسلامی ایران و دانش‌بختیاری نفر دوم سفارت افغانستان در تهران. برنامه میزگرد عبارت بود از:

- جلسه افتتاحیه شامل سخنرانی جناب آقای معیری و ژنرال عظیمی
 - جلسه اول تحت عنوان "بررسی تحولات جهانی و منطقه‌ای"
 - جلسه دوم در خصوص "بازسازی افغانستان"
 - جلسه سوم تحت عنوان "بررسی همکاری‌های دوجانبه"
- میزگرد با سخنرانی افتتاحیه جناب آقای معیری معاون محترم آموزش و پژوهش وزارت امور خارجه آغاز گردید. ایشان در سخنرانی خود ضمن خیر مقدم به هیات افغانی و دیگر شرکت‌کنندگان همایش اظهار داشتند:

اولین میزگرد ایران و افغانستان فرصت مغتنمی است تا صاحب‌نظران دو کشور در محیطی صمیمی و علمی با دیدگاه‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی یکدیگر بیشتر آشنا گردیده و با تجزیه و تحلیل محققانه خود از تحولات پیش روی دو کشور بتوانند روابط دوجانبه و همکاری‌های منطقه‌ای را به مسیری سودمندتر راهنمایی نمایند. روابط دو کشور ایران و افغانستان در طول تاریخ بر بنیادهای مردمی استوار بوده و همواره متأثر از تمدن، دین، فرهنگ و زبان مشترک دو کشور بوده است. این موضوع همچنین باعث گردیده علیرغم تمامی تحولات سیاسی و فراز و نشیب‌های موجود در روابط سیاسی دو کشور حتی در سخت‌ترین ایام مانند دوران حاکمیت کمونیستی و حاکمیت طالبان، مناسبات میان مردم دو کشور حفظ گردیده و هیچگاه ارتباطات مردمی، فرهنگی و اقتصادی ایران و افغانستان قطع نگردیده است. افغانستان در طول دو سال و نیم گذشته، قدم در مسیر نوینی گذاشته است. در مدت مذکور علیرغم تمامی ناملایمات به جای مانده از دو دهه اشغال خارجی و جنگ داخلی، افغانستان موفق گردیده امنیت و ثبات نسبتاً پایداری را در کشور ایجاد نموده، اقتصاد خود را رشد داده و ساختارهای مناسبی را در عرصه اقتصاد کشور بوجود آورد. این کشور همچنین توانسته سازمان اداری خود را ساماندهی نموده و با تصویب قانون اساسی، مبانی حقوقی مشروعیت مردمی دولت خویش را ارتقاء بخشد. مجموعه پیشرفتهای فوق در این مدت کوتاه، بسیار قابل توجه بوده و خوشبختانه شاهد آن هستیم که امور کشور بر محور خردگرایی و عقل سیاسی جمعی استوار گردیده است. آگاهان سیاسی بر سختی امور اداره افغانستان واقف بوده و می‌دانند که اداره کشوری مانند افغانستان آن هم پس از دو دهه جنگ و بحران چه کار سخت و طاقت فرسایی است. اما خوشبختانه شاهد آن هستیم که مجموعه نیروهای اسلامی، ملی، جهادی، روشنفکران و تحصیلکردگان افغانستان در فضایی دوستانه و همراه با تفاهم، برای حل مشکلات افغانستان از طرق سیاسی و مسالمت‌آمیز تلاش می‌نمایند.

اینجانب اطمینان کامل دارم که با وجود برخی تلاش‌ها و اقدامات جهت مقابله با استقرار حاکمیت قانون در سراسر افغانستان، دولت آن کشور موفق خواهد گردید با برپایی انتخابات

ریاست جمهوری و مجلسین گام مهم دیگری را در تحکیم حاکمیت ملی، بسط امنیت و استقرار ثبات در آن کشور بردارد. جمهوری اسلامی ایران که همواره از استقرار امنیت و گسترش ثبات در افغانستان حمایت نموده است از پیشرفت گفتمان‌های سیاسی در افغانستان که موجب نزدیکی تمامی نیروهای علاقمند به سرنوشت آن کشور می‌شود حمایت نموده و معتقد است که آنچه افغانستان را در مسیر رشد و توسعه پیش خواهد برد تفاهم سیاسی و خردگرایی و توجه به منافع عالی مردم در اتخاذ تصمیمات راهبردی است. مجموعه تحولات اخیر در افغانستان مبین پیشرفت در امر بازسازی و رشد اقتصادی افغانستان در دو سال گذشته بوده است. خوشبختانه ما شاهد آن هستیم که در اثر مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی افغانستان، نتایج مثبت آن در تمامی عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بتدریج در حال ظهور می‌باشد. خاطر نشان می‌گردد که در چند ماه اخیر شاهد افتتاح برخی پروژه‌های اقتصادی و فرهنگی از مجموعه طرح‌های مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی افغانستان بوده‌ایم و امیدواریم که بزودی شاهد افتتاح رسمی یکی از بزرگترین طرح‌های مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی افغانستان یعنی راه زمینی دوغارون به هرات باشیم.

بعلاوه، گسترش روابط تجاری فیما بین و حضور بخش خصوصی دو کشور در فعالیتهای اقتصادی و تجاری موجود بسیار امیدوار کننده می‌باشد. از طرفی همکاری‌های علمی، آموزشی و فرهنگی فیما بین نیز در بستری آرام و بی‌تنش اما با قدرت در حال پیشرفت بوده و انشاءالله بزودی شاهد نتایج پرثمر آن خواهیم بود. اما بایستی اذعان نمود که علیرغم پیشرفت‌های مذکور، ظرفیت روابط دو کشور در تمامی عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بسیار فراتر و گسترده‌تر از آن است که در حال حاضر وجود دارد و اینجانب اطمینان دارم که نشست امروز در یافتن راهکارهای جدید و مؤثر برای گسترش روابط و بهره‌برداری بهینه از ظرفیتهای موجود سرفصل جدیدی محسوب خواهد گردید.

ژنرال عظیمی معاون وزیر دفاع افغانستان دومین سخنران جلسه افتتاحیه میزگرد، در سخنرانی خود با تشکر متقابل از برگزارکنندگان میزگرد و همچنین قدردانی از دفتر مطالعات

سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران بخاطر مساعدت به تاسیس مرکز مطالعات استراتژیک افغانستان اظهار داشت:

“مردم و دولت افغانستان همواره قدر دان محبتها و مساعدتهای همیشگی مردم و دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشند. قبل از سفر به تهران برای ارائه گزارش خدمت ژنرال فهیم وزیر دفاع افغانستان رسیدم، ایشان پیشنهاد نمودند که یک مرکز تحقیقات دفاعی را نیز در وزارت دفاع افغانستان ایجاد نمائیم.

در یک زمان تهدیدات طالبان از داخل به خارج و حتی سطح بین‌المللی گسترش یافت و بنابراین جامعه بین‌الملل برای رفع تهدید در افغانستان مداخله نمود. در حال حاضر نیز افغانستان دوران انتقالی را می‌گذراند و شما واقف هستید که دشوارترین مرحله، مرحله گذار می‌باشد. در مدت زمان دو سال و نیم گذشته هر روز پیشرفتهایی در افغانستان وجود داشته ولیکن چالشهای بسیاری نیز در این مدت بوجود آمده است. بنا به ضرورت انجام اقدامات چندین ساله جهت بازسازی افغانستان، دولت موقت موفق نگردیده است تا ضمن انجام اصلاحات اداری و اشتغال زایی، ساختارهای مورد نیاز را ایجاد نماید. از طرف دیگر، حضور نیروهای ناتو و جامعه بین‌المللی جهت پیشگیری از ایجاد حمام خون در افغانستان ضروری است. همچنین بایستی به مسلح بودن جناحهای مختلف در افغانستان، وجود اختلافات داخلی، تهدید مرزهای جنوبی و شرقی و نیاز این کشور به کمکهای خارجی اشاره نمود. بهر حال بایستی خاطر نشان نمود که جامعه جهانی بر ایجاد امنیت در افغانستان اصرار دارند ولیکن برای ایجاد امنیت، انجام توسعه اقتصادی نیز ضروری است. امنیت و فقر زدایی هر دو با یکدیگر بایستی توسعه و گسترش یابند. در کنفرانس برلین اولاکشورهای دوست و جامعه بین‌الملل ابراز اطمینان نمودند که افغانستان می‌تواند به سمت ایجاد امنیت پیش برود و ثانيا موضوع جذب کمکهای جهانی برای افغانستان مورد موافقت قرار گرفت.”

دکتر مشاهده سفیر دولت انتقالی اسلامی افغانستان نیز در سخنرانی خود محورهای

ذیل را مورد بحث قرار داد:

- قدردانی نسبت به مساعدتهای جمهوری اسلامی ایران در تشکیل مرکز مطالعات استراتژیک افغانستان و تشکر از برگزار کنندگان میزگرد؛

- اشاره به پتانسیل دو کشور در افزایش همکاری‌های فیما بین در زمینه‌های حمل و نقل، انرژی و همکاری‌های فرهنگی؛

- عدم امکان رقابت برای طرف‌های ایرانی در بازسازی اقتصادی افغانستان؛

- امکان استفاده از تجربیات طرف ایرانی در بازسازی آن کشور.

میر محمود موسوی مشاور جناب آقای معیری در جلسه اول میزگرد نیز موضوعات زیر را مورد بررسی قرار داد:

- اشاره به ضرورت بازسازی افغانستان

- ضرورت شناخت جهان، منطقه و منافع ملی افغانستان

- دکتر عزیر آریانفر نیز در سخنرانی خود بر مطالب ذیل تأکید نمود:

- ابراز تشکر از مسئولین معاونت آموزشی و پژوهشی بخاطر مساعدت به تشکیل مرکز مطالعات استراتژیک وزرات امور خارجه افغانستان.

- در حال حاضر مهمترین بخش قدرت جهانی در دو سوی اقیانوس آتلانتیک قرار دارد.

- گروهی اعتقاد دارند که این مرکز ثقل در حال انتقال به اقیانوس آرام است. در آینده نیز مرکز ثقل مذکور احتمالاً به اقیانوس هند منتقل خواهد گردید.

- عقب ماندگی یک پدیده تاریخی است در حالیکه توسعه نیافتگی یک پدیده اقتصادی می باشد.

- امنیت شامل سه بخش جهانی، منطقه‌ای و ملی است. تفکیک میان امنیت منطقه‌ای و امنیت جهانی امکان پذیر نمی باشد.

- در حال حاضر جهان به سمت همگرایی منطقه‌ای پیش می‌رود. بنابراین توسعه سازمان همکاری‌های اقتصادی اکو ضروری است.

- در منطقه عراق، قفقاز، آسیای مرکزی و افغانستان فرهنگ یگانه وجود دارد، بنابراین

بجای استفاده از واژه فرهنگ مشترک بایستی از واژه "فرهنگ یگانه" استفاده نمود.
دکتر زیبوری نیز با تشریح موضوع جهانی شدن محورهای ذیل را مورد تأکید قرار داد:
- موضوع جهانی شدن و تاثیرات آن بر منطقه‌ای که ما در آن زندگی می‌کنیم.
- مشکلات افغانستان در منطقه مورد اشاره و ضرورت انجام تعهدات جامعه بین‌المللی نسبت به افغانستان

- تأیید نظر یک مقام ایرانی مبنی بر اینکه مهم نیست که خط لوله انتقال نفت از کدام مسیر بگذرد بلکه خود احداث این خط لوله از اهمیت زیادی برخوردار است چراکه منافع بیشماری برای منطقه خواهد داشت.

دکتر سیدرسول موسوی نیز بعنوان آخرین سخنران جلسه اول مباحث زیر را مورد بحث و بررسی قرار داد:

- بایستی نگاه روشنفکرانه به جهان پیرامونی داشت. در زمان استعمارگری پرتغال و اسپانیا، واژه استعمار به معنای عمران و آبادی جهان غیرآباد و عقب افتاده بکار می‌رفت.
- در حال حاضر اختلافی میان جهان شمولی و استعمار وجود ندارد.
- بن لادن و صدام حسین توسط کسانی ایجاد و تقویت گردیدند که بعدها با آن به مبارزه پرداختند.

- در حال حاضر بحث خاورمیانه بزرگ بعنوان یکی از مباحث مهم جهانی مطرح می‌باشد.
آیا ایران و افغانستان، جایگاه خود را در این بحث تعریف کرده‌اند؟ حقیقت آن است که غربی‌ها از طرح اسلام سیاسی احساس خطر نموده و بنابراین تحت عنوان گسترش خاورمیانه بزرگ، همان اهداف و طرح‌ها را برای مبارزه با اسلام سیاسی دنبال می‌کنند.

- طرح خاورمیانه بزرگ شامل ایجاد اصلاحات ساختاری در منطقه جهان اسلام، تغییر رژیم‌ها و حکومتها و ایجاد دموکراسی مطلوب جهان غرب می‌باشد.

- نیروهای فکری افغانستان بایستی متوجه باشند که چه تحولاتی در حال ظهور می‌باشد. اتفاقات و تحولات در افغانستان و عراق در قالب خاورمیانه بزرگ مطرح است.

در جلسه دوم میزگرد دکتر زریاب عناوین ذیل را قابل طرح دانسته و بر آنها تأکید نمود:
- مقوله فرهنگ در نزد دولتمردان عمیقاً شناخته نشده است.

- در افغانستان، سیاست سازمان یافته‌ای در ارتباط با فرهنگ وجود نداشته است. خود
واژه‌های کولتور و ثقافه، واژه‌هایی وارداتی و غیر افغانی می‌باشند.

- نادرشاه پس از رسیدن به قدرت، سیمای عمومی کشور را تغییر داد.

- پس از برکناری نادرشاه، دهه دموکراسی در افغانستان آغاز گردید. البته ما توان پذیرش
دموکراسی در افغانستان را نداشتیم چرا که دولتمردان از دموکراسی به مخالفت علیه دولت یاد
می‌نمودند. در نتیجه روشنفکران در صدد تخریب این نظام برآمدند در دهه دموکراسی ما شاهد
برگزاری تظاهراتی گسترده در کابل و شهرهای مختلف افغانستان بودیم. در نتیجه نوعی هرج و
مرج و سپس کودتای سردار محمد (داوودخان) بوقوع پیوست.

- بخشی از موسیقی ما محصول خرابات کابل بوده است. تقریباً تمامی صاحب‌نظران و
اصحاب موسیقی افغانستان از خرابات کابل برآمده‌اند نظیر استاد سرآهنگ. همچنین
چهره‌های بسیار درخشانی که در حال حاضر وجود دارند محصول دهه ۶۰ می‌باشند.

- ورود نیروهای جهادی به کابل یک فاجعه بزرگ برای فرهنگ و هنر افغانستان بود.
تخریب سینما، تئاتر، نهادهای فرهنگی و متعاقب آن روی کار آمدن طالبان، دوره بسیار
وحشتناک بر آن کشور حاکم گردید.

- پس از ۱۱ سپتامبر، نیروهای جدید زمام حکومت را بدست گرفتند. دولت کرزای زمانی
تشکیل می‌گردد که سینما، تئاتر، نقاشی، مجسمه‌سازی و نمودهای هنری در کشور وجود
نداشته است. بعلاوه، این دولت با چالشهای سخت اقتصادی، سیاسی و نظامی نیز مواجه گردید.
بنابراین، اولویت دولت کرزای امور سیاسی، اقتصادی و نظامی بود و در زمینه فرهنگی نتوانست
کار چشمگیری انجام دهد.

- البته دولت افغانستان قانون مطبوعات را تصویب نمود که سپس به قانون رسانه‌های
گروهی تغییر نام یافت. طبق این قانون ابتداء روزنامه تاسیس می‌شود و پس از یک هفته به ثبت

می‌رسد و در نتیجه نیازی به مجوز ندارد. در خصوص کانالهای خصوصی و غیر دولتی رادیو و تلویزیون نیز بایستی هماهنگ گردد تا تداخل فرکانس صورت نگیرد. این قانون در منطقه ما نظیر ندارد. لذا یک انفجار انتشار روزنامه‌ای در افغانستان و بویژه در کابل رخ داد. در حال حاضر ۲۰۰ نشریه در کابل منتشر می‌شوند.

- در حال حاضر، وضعیت فرهنگی در افغانستان بسیار نابسامان است این نابسامانی در برخورداری از کادر قوی فرهنگی و همچنین تجهیزات فنی برای تفکیک میراث فرهنگی از جعلیات فرهنگی احساس می‌شود. در حوزه باستان شناسی نیز ما به کارشناسان مجرب نیاز داریم. جمهوری اسلامی ایران از امکانات فوق برخوردار می‌باشد.

علیرضا بیکدلی رئیس ستاد بازسازی افغانستان نیز در خصوص اقدامات کشورمان در بازسازی افغانستان به موارد ذیل اشاره نمود:

- اهداف جمهوری اسلامی ایران در بازسازی افغانستان عبارت از مساعدت در استقرار صلح و ثبات، مشارکت در روند دولت سازی در افغانستان و تقویت روند مبارزه با قاچاق مواد مخدر می‌باشند.

- اقدامات جمهوری اسلامی ایران در بازسازی در بخشهای راهسازی، تولید نیروی الکتریسیته، فرهنگی، کشاورزی، پلیس، مرزی و مخابرات صورت می‌پذیرد. بعنوان مثال، ۱۳ طرح آموزشی، ۵ پروژه سه جانبه، ۵ پروژه بهداشتی، ۶ پروژه سازمانهای غیر دولتی، ۱۴ پروژه کشاورزی و ۱۲ پروژه فرهنگی توسط کشورمان در افغانستان در دست اجرا می‌باشند.

- بزرگترین پروژه عمرانی کشورمان در افغانستان یعنی احداث جاده دوغارون به هرات به طول ۱۲۲ کیلومتر در آینده‌ای نزدیک افتتاح خواهد گردید.

- دو آزمایشگاه ایرانی و اطریشی جهت استاندارد نمودن پروژه‌های ما در افغانستان فعالیت می‌نمایند.

- نصب تجهیزات فرستنده‌های رادیویی از دیگر پروژه‌های جمهوری اسلامی ایران در افغانستان می‌باشد.

- در بخش آموزشی، تجهیز کتابخانه مرکز مطالعات استراتژیک وزارت امور خارجه افغانستان، احداث ۳ باب مدرسه در هرات، آموزش معلمان در کابل، تجهیز کتابخانه و موزه هرات و ارائه تجهیزات به برخی مدارس آن کشور از عملکرد کشورمان می‌باشد.

- در بخش ارتباطات، نصب اتوماسیون خطوط تلفن و راه اندازی آن، همچنین اهدای تعدادی اتوبوس و مینی بوس از دیگر عملکرد ما می‌باشد.

- بعلاوه کمک به بازسازی وزارت کشاورزی، حفر ۱۸۳ حلقه چاه، بازسازی و احیاء ۶ حلقه قنات، ارائه کمک در مبارزه با ملخ، تثبیت شن‌های روان و ارائه کود و سم را می‌توان از اقدامات جمهوری اسلامی ایران در افغانستان برشمرد.

- در بخش نیرو، موفق‌ترین پروژه برق‌رسانی است. سال ۸۳ سال افتتاح پروژه‌های بزرگ است. احداث خط ۲۰ کیلواتی تایباد و طرح‌های آبرسانی و همچنین احداث سوله اورهال از مجموعه اقدامات کشورمان است.

- در مجموع در سال ۱۳۸۰ درخواستهای متعددی از کشورمان توسط دولت افغانستان صورت پذیرفت. سپس وزرای امور خارجه دو کشور چارچوب همکاری‌های فیما بین در بخش بازسازی را تعیین نمودند. هدف عمده کنفرانس برلین این بود که کمکها را به برنامه طولانی مدت تغییر دهد. بنابراین جمهوری اسلامی ایران طرح سه ساله خود را با انتخاب طرح‌های کددار ارائه نمود. اصطلاح طرح کددار یعنی طرح‌هایی که در فهرست طرح‌های اولویت دار کشور افغانستان قرار دارند.

دکتر عصمت‌اللهی نیز بعنوان آخرین سخنران جلسه دوم در سخنرانی خود به موارد ذیل اشاره نمود:

- تمدن‌های زیادی در افغانستان تجربه شده است. بعنوان مثال در بامیان (مرکز شیعه) هزاران معلم روحانی بودایی تدریس می‌نمودند و علاقمندان خارجی برای تحصیل به آنجا می‌رفتند.

- در حال حاضر ۷۰٪ مردم افغانستان بیسوادند و ۵۵٪ کودکان واجد شرایط قادر به

تحصیل نمی‌باشند. همچنین بسیاری از مدارس از حداقل شرایط یعنی سقف و امکانات آموزشی برخوردار نمی‌باشند. بسیاری از معلمان نیز آموزشهای مناسب را ندیده‌اند.

- در بخش تحصیلات تکمیلی نیز تنها چند دانشگاه فعال می‌باشند، دانشگاه‌های نظیر مرکزی، پلی تکنیک و تربیت معلم. برگزاری کنکور سراسری و جذب ۱۲ هزار دانشجو یکی از اهداف این بخش می‌باشد.

- در حال حاضر ۲ کانال تلویزیونی و بیش از ۱۰ کانال رادیویی و ۵ خبرگزاری در افغانستان فعال می‌باشند.

همچنین، به موارد ذیل اشاره نمود:

- در کنفرانس برلین ۶ سطح امنیتی در نظر گرفته شد که شامل (۱) وی و یار (۲) اردوی ملی (۳) ایجاد پلیس ملی (۴) مبارزه با مواد مخدر (۵) اصلاحات سیستم قضایی (۶) اصلاحات در نظام اداری می‌باشند.

- تا سلاح بطور گسترده وجود داشته باشد، ارتش ملی نمی‌تواند تشکیل گردد. در خلع سلاح ابتدا جمع آوری سلاح انجام می‌گیرد و سپس مردم به سمت غیر نظامی شدن هدایت می‌شوند. خلع سلاح ابتدا بطور آزمایشی در ۶ ناحیه کشور انجام و سپس مرحله اصلی آن آغاز گردید. تقریباً ۶۵٪ روند خلع سلاح در مرحله اصلی انجام شده است.

- در حال حاضر ۱۲ هزار افسر نیروی نظامی در حال تعلیم و آموزشهای نظامی می‌باشند. یکی از وظایف این نیروها کمک به برگزاری و حفاظت انتخابات در افغانستان می‌باشد.

- مبارزه با مواد مخدر تاکنون در افغانستان موفق نبوده است چرا که به شکل واقع بینانه‌ای به زراعت نگاه نمی‌شود. بعنوان مثال، فروش یک کیلوگرم تریاک، خرج ۱ الی ۲ ماه ۶ افغانی را می‌دهد در حالیکه این نسبت در گندم به مراتب کمتر است.

- مادر شرایطی به افغانستان رسیدیم که منافع ملی ما و جهان بطور مشترک مورد تهدید قرار گرفته بود.

- ما تحمل حضور خارجی‌ها را در افغانستان نداریم ولیکن در حال حاضر به نیروهای

نظامی خارجی نیاز داریم. آلترناتیو خروج نیروهای چندملیتی در افغانستان، طالبان است. همچنین در شرایط ناامنی، تجارت دختران افغانی در کشورهای اسلامی و اروپایی انجام می‌شود. امروزه ۹۵٪ مردم افغانستان نسبت به استقرار نیروهای نظامی خارجی رضایت دارند ولیکن هیچکس در این کشور نمی‌خواهد که نیروهای مذکور بصورت همیشگی در افغانستان باقی بمانند.

سپس خانم اشرفی رئیس انجمن حمایت از زنان پناهنده افغانی در سخنرانی خود ضمن تأکید بر مقام معنوی و اجتماعی زن و همچنین جایگاه زن در قانون اساسی افغانستان، به موارد ذیل اشاره نمود:

- طبق ماده ۲۲ قانون اساسی افغانستان، تمامی اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون یکسان هستند.

- طبق ماده ۵۴ قانون اساسی افغانستان، خانواده رکن اصلی جامعه آن کشور بشمار می‌رود.

- مطابق با ماده ۶۲ قانون اساسی، قید جنسیت برای کاندیداتوری ریاست جمهوری افغانستان برداشته شده است.

- در حال حاضر یک زن معاون رئیس جمهور و یک وزیر زن در ترکیب دولت موقت افغانستان حضور دارند. در لویی جرگه نیز ۷ زن حضور دارند.

- تشریح نقش و جایگاه تاریخ زن افغانی

- تأکید بر نیاز زنان افغانی و ایرانی به تجربیات یکدیگر

- اعلام آمادگی زن مسلمان ایرانی در انتقال تجربیات خود به زنان افغانی.

دانش بختیاری نفر دوم سفارت افغانستان در تهران که فارغ التحصیل دانشگاه امام صادق (ع) می‌باشد با طرح بحثی تاریخی در مورد سیاست خارجی افغانستان، بر موارد زیر تأکید نمود:

- اشاره به سیاست خارجی امان الله خان و گرایش وی به دولت کمونیستی لنین متعاقب

جنگ برینانیا و افغانستان، همزمان ایجاد رابطه با ایران و مبادله سفرا میان دو کشور
- تحت تاثیر قرار گرفتن اولین سفر امان الله خان از سیاستهای توسعه صنعتی اروپا
- قربانی مدرنیته امان الله خان خودش بود چراکه نبایستی قبل از فراهم نمودن شرایط
مناسب مدرنیته، مدرنیته را ایجاد نمود.

- داود خان تحول بنیادین در سیاست خارجی کشور ایجاد نمود. برای اجرای برنامه ۵
ساله خود، با مشکلات مالی مواجه گردید و لذا به سمت غرب و کشورهای اسلامی تحت نفوذ
غرب روی آورد.

- برژنف به داود خان هشدار داد و سپس با کودتای کا.گ.ب حفیظ الله امین به قدرت
رسید. دولت کمونیستی در محورهای اقتصادی، سیاسی و نظامی شروع به کار کرد. ارتش ملی را
تضعیف و شبه نظامیان را تقویت نمود.

- سپس مجاهدین به رهبری ربانی به قدرت رسیدند. سیاست خارجی مجاهدین،
معاهدات بین‌المللی را نقض نمود. البته دولت مجاهدین تحت تاثیر ایدئولوژی و کشورهای
نظیر لیبی و سودان بود.

- متعاقب حوادث ۱۱ سپتامبر و تلاش غرب برای یافتن مظنون اصلی یعنی طالبان، به
افغانستان هجوم آورد و دولت کرزای تشکیل گردید و دکتر عبدالله که در بین نیروهای جهادی و
غیر جهادی داخلی و همچنین کشورهای خارجی از محبوبیت برخوردار بود به وزارت امور
خارجه منصوب گردید. بعلاوه، عواطف بین‌المللی در کنفرانس برلین بر علیه طالبان
سیستماتیک گردید.

- و بالاخره افغانستان در حال حاضر با اتخاذ سیاستهای پرهیز از رقابتهای سیاسی
بازیگران خارجی در این کشور و کسب منافع ملی، گسترش مناسبات دوجانبه را دنبال می‌نماید.
در پایان هر جلسه سوالات و نقطه نظرانی از سوی مستمعین و شرکت کنندگان طرح
گردید که به برخی از آنها اشاره می‌گردد:

- آقای امیر خلیلی نسبت به اظهارات دکتر زیوری سخنران افغانی مبنی بر ضرورت

حضور نیروهای ناتو در افغانستان در راستای حفظ صلح انتقاد نمودند که سخنران افغانی در پاسخ اظهار داشت: اینجانب جهانی شدن را از منظر توصیفی بیان نمودم. بنابراین استقرار ناتو، ایساف و غیره در افغانستان از منظر توصیفی بیان شده است و نه ارزشی. ما نیازمند استقرار یک نیروی نظامی حائل می‌باشیم و این استقرار یک موضوع موقتی است.

- سرهنگ دارائی رئیس دفتر مطالعات و پژوهش‌های نیروهای نظامی جمهوری اسلامی ایران اظهار نمود که دفتر مذکور آمادگی دارد تا نیروهای کیفی افغانی را مورد آموزش‌های لازم قرار دهد.

- دکتر آریانفر نیز درخصوص بازسازی افغانستان اظهار داشت: انتظار افغانستان از جمهوری اسلامی ایران این است که بازسازی فرهنگی را در اولویت کار خویش قرار دهد. بازسازی سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اگر بطور یکسان پیش نرود مشکل ساز خواهد شد. اگر کمک‌ها بصورت مستمر تداوم نداشته باشد تیری در تاریکی محسوب می‌شود. بعلاوه، انجام پروژه‌های راهبردی در افغانستان مورد نیاز است.

- دکتر مرقاتی معاون سازمان مطالعه و تدوین کتب دانشگاهی (سمت) نیز اظهار داشت: جمهوری اسلامی ایران در افغانستان در چارچوب کمیته فرهنگی کارهای زیادی انجام داده است. حوزه وظایف سازمان مطالعه و تدوین کتب دانشگاهی (سمت) در این خصوص چاپ و ارسال کتب درسی و دانشگاهی به افغانستان می‌باشد. تاکنون انتشارات سمت ۲۰ عنوان کتاب برای افغانستان چاپ نموده و ۲۰ عنوان دیگر نیز در دست چاپ دارد. همچنین، با استفاده از تحصیلکردگان افغانی و برای پرهیز از به روز نبودن تالیفات، تالیف و تحقیق مشترک را پیشنهاد نموده‌ایم.

- یک تبعه افغان و عضو کمیته حل اختلاف نیز با اشاره به مشکلات حقوقی اتباع افغانی در جمهوری اسلامی ایران و عدم برخورداری آنان از وکلای حقوقی اظهار داشت که مهاجرین افغانی بایستی با تسویه حق و حقوق خود به کشور خویش بازگردند.

- ژنرال عظیمی نیز با اشاره به مشکلات مرزی افغانستان با پاکستان اظهار داشت: همواره

با پاکستان مشکل داشته‌ایم و از طرفی پاکستان نیز با مشکلات زیادی از قبیل مشکلات مرزی با هند، مشکلات داخلی و استقلال طلبی آنان مواجه می‌باشد و لذا تمایل دارد که یک دولت ضعیف و دست نشانده در افغانستان وجود داشته باشد.

در پایان این میزگرد ژنرال عظیمی در جمع بندی اظهار داشت: این جلسه، اولین میزگرد مشترک ایران و افغانستان بوده و بنابراین انتظار نداریم که بدون نقص باشد. بهر حال، در این نشست گام بسیار مهمی برای تبادل تجربه بویژه در زمینه فرهنگی برداشته شده است. از نظرات دیگران استفاده نمودیم و فکر می‌کنم منافع دوجانبه را در بر داشته است. انشاءالله نشست بعدی در کابل خواهد بود.

دکتر آریانفر نیز در پایان اظهار امیدواری نمود که دو کنفرانس و دو میزگرد در دو سال در افغانستان و ایران برگزار گردد. همچنین نامبرده موضوع جهانی شدن و یا بازسازی افغانستان را برای نشست‌های بعدی پیشنهاد نمود.

دکتر سید رسول موسوی نیز در جمع بندی خود به موارد ذیل اشاره نمود:

- در این میزگرد، اولین جلسه یعنی بررسی تحولات جهانی و منطقه‌ای، جلسه بسیار خوبی بود. جلسه دوم، مروری بود به روند بازسازی افغانستان توسط جمهوری اسلامی ایران و برای موضوع جلسه سوم یعنی بررسی همکاری‌های دوجانبه، بایستی بیشتر کار کرد. بعنوان مثال مباحث تحقیقاتی، ارتباطات، حمل و نقل و تبادل تجربیات را می‌بایست بیشتر مورد بررسی قرار داد.

رضا نوریان - مرکز مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز